

23. 7. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o přeměnách je tady (konečně)

Dne 7. června 2024 byl konečně dovršen legislativní proces novelizace zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, když prezident podepsal zákon ze dne 29. května 2024, kterým se mění zákon č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony („novela“). Byla to dlouhá cesta, na kterou jsme se vydali zejména v důsledku změnové směrnice Evropského parlamentu a Rady 2019/2121 ze dne 27. listopadu 2019 („směrnice“). Tato novela se v odborné veřejnosti diskutovala už dlouho. Pojdme si teď spolu připomenout ty nejzásadnější změny v oblasti přeměn, které nám novela přináší.

Novela zákona o přeměnách a zjednodušení některých procesů

Novela zákona o přeměnách předně přináší několik novinek, které pomohou proces přeměny urychlit, zjednodušit a také zlevnit.

Zrušení povinnosti oznámit uložení projektu přeměny do sbírky listin

Novela **ruší povinné oznámení o uložení projektu přeměny do sbírky listin a upozornění pro věřitele v obchodním věstníku**. Nově postačí, pokud dojde k **oznámení pouze v obchodním rejstříku** zároveň s uložení projektu do sbírky listin. Lhůta zůstává stejná, a to nejpozději **30 dnů před realizací přeměny** a zůstává zachována i **alternativa uveřejnění na internetových stránkách společnosti**. Dosud se oznámení muselo povinně zveřejňovat ve věstníku. Za zveřejnění se platil poplatek v řádech jednotek tisíců korun českých a zároveň bylo nutné správně načasovat objednávku oznámení ve věstníku s datem, ke kterému bude projekt do sbírky uložen. Jedná se tak o značnou úlevu pro společnosti účastnící se přeměn.

Zrušení povinnosti jmenovat znalce soudem

Další pro praxi významnou změnou je **zrušení procesu jmenování znalce soudem** v případech, kdy zákon vyžaduje ocenění jmění, jež je předmětem přeměny. Celá pasáž (bývalý § 28 zákona) byla nahrazena zněním novým a nyní již společnosti zúčastněné na přeměně nemusí podávat návrh soudu, aby jimi určeného znalce pro ocenění jmění jmenoval. Stačí, když si společnost **vybere znalce ze seznamu znalců vedeném ministerstvem spravedlnosti**. Tím dochází k dalšímu zjednodušení a urychlení procesu přeměny. Zákonodárce to odůvodňuje udržením konzistentnosti právního řádu s cílem snižovat byrokratickou zátěž kladenou na podnikatele.

Zkrácení lhůty pro uplatnění práva věřitelů na poskytnutí dostatečné jistoty

Poslední významnou změnou je **zkrácení lhůty pro uplatnění práva věřitelů na poskytnutí dostatečné jistoty** v případě, kdy v důsledku přeměny dojde ke zhoršení dobytosti jejich pohledávek. Lhůta se mění z 6 měsíců ode dne, kdy nabylo uveřejnění přeměny v obchodním rejstříku účinků vůči třetím osobám, na **3 měsíce** ode dne uložení projektu do sbírky listin společnosti. V případě této změny se ovšem tak trochu jedná o dvojsečné ostří, jelikož je zároveň spojena se zvýšením ochrany věřitelů prostřednictvím rozšíření jejího rozsahu. Dosud se ochrana vztahovala pouze na pohledávky vzniklé před realizací přeměny, **nově se však použije i na**

pohledávky budoucí či podmíněné vzniklé po realizaci přeměny, typicky tedy u dlouhotrvajících smluvních vztahů (např. nájemné, dodávky zboží na základě rámcové smlouvy aj.)

Více přeměn k jednomu rozhodnému dni

Nově je výslovně umožněno realizovat **více přeměn souběžně k jednomu rozhodnému dni**, což původní zákon nepřipouštěl. Praktické dopady této změny mohou být enormní. Lze si tak nově představit situaci, kdy dojde k rozdělení odštěpením se vznikem nové společnosti u části rozdělované společnosti, jež se zároveň bude ke stejnému rozhodnému dni účastnit fúze sloučením s jinou společností. Společníci nástupnické společnosti se tak zároveň stanou přímými společníky i společnosti nově vzniklé v důsledku odštěpení. Novela je v tomto ohledu zajímavá především co se **daňových implikací** týče.

Nový druh přeměny - vyčlenění

Pakliže jsme doteď chtěli část jmění jedné společnosti dostat do jmění jiné existující společnosti nebo do společnosti nové, tak jsme mohli využít pouze varianty rozdělení odštěpením. Novela zákona o přeměnách však **přináší zbrusu novou variantu rozdělení společnosti, a to vyčlenění**.

Nejzásadnějším rozdílem je, že v případě vyčlenění se společníkem nástupnické společnosti nestávají společníci rozdělované společnosti, ale přímo samotná rozdělovaná společnost. Nová forma přeměny proto může být novým jednoduchým nástrojem, jak společnost dále větvit do dceřiných společností. V případě, že bychom k tomu dosud chtěli využít rozdělení odštěpením, tak bychom pokaždé nakonec museli podíl na nástupnické společnosti příplatkovat či prodat do společnosti rozdělované. Novela tento mezikrok úplně odstraňuje a přeměny zde mohou být efektivně využity.

Úprava přeshraničních přeměn

Poslední zásadní změnou je úprava přeshraničních přeměn. **Sídlo právnické osoby lze nově přemísťovat nejen mezi zeměmi EU, ale i do nebo z třetích zemí**. Je zde cílem zvýšení flexibility podnikání a zvýšení mobility.

Další změnou, avšak spíše už technického charakteru je přesun právní úpravy **osvědčení přeshraniční přeměny**, respektive seznamu předkládaných dokumentů, přímo do § 59x zákona. Novela však navíc **rozšiřuje možnosti, kdy může notář odmítnout osvědčení vydat**. Rozšíření se týká případů, kdy bude mít notář pochybnosti o účelu přeměny, respektive o tom, zda není podvodný, směřující k vyhýbání se či obcházení vnitrostátních nebo unijních právních předpisů, anebo zda jeho účelem není páčání trestné činnosti. Doteď byli notáři omezeni pouze na případ, kdy jim nebyly předloženy všechny vyžadované listiny.

Jedná se o transpozici zejména čl. 86m směrnice, která tímto cílí na snazší odhalování a efektivní zabránění realizaci přeměn, které dle bodu 35 preambule cílí ke zneužívajícímu či podvodnému účelu, jako je obcházení práv zaměstnanců, vyhýbání se platbám sociálního zabezpečení nebo daňovým povinnostem, anebo k páčání trestné činnosti. V takovém případě notář osvědčení nevydává a zavádí se postup, kterým se notář obrátí na orgán veřejné moci s působností v oblasti dotčené přeshraniční přeměnou a žádá o poskytnutí další nezbytné součinnosti.

Závěr

Novela zákona o přeměnách provádí hned několik žádaných změn, které proces přeměn urychlí, zjednoduší a některé dokonce zúčastněným společnostem i ušetří náklady. Mimo to zavádí zbrusu novou formu přeměny, a to **rozdělení vyčleněním**, jež se může zejména s ohledem na daňové dopady stát populárním řešením v rámci restrukturalizací společností. Samozřejmě, dalšími

z nejvýznamnějších změn jsou i výslovné umožnění realizace **vícero přeměn souběžně ke stejnému rozhodnému dni**, což zákon dosud nepřipouštěl, nebo rozšíření možností pro nevydání osvědčení o zahraniční přeměně.

Zavedené změny i novinky vítáme. Nyní se už můžeme pustit do práce s novelizovaným zákonem. V této souvislosti nicméně čtenářům připomínáme, že **již probíhající přeměny bude na základě přechodných ustanovení novely nezbytné dokončit podle dosavadního znění zákona**.

JUDr. Ing. Jan Vych,
advokát

Mgr. Adam Sznepka,
advokátní koncipient

Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.

Lazarská 11/6
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 517 466

Fax: +420 222 517 478

e-mail: office@ak-vych.cz

[1] Podrobně např. Havel, B. Konflikt zájmů při správě obchodních korporací (vztah § 437 odst. 2 ObčZ a § 54 a násl. ZOK). Právní rozhledy, 2015, č. 8, s. 272-275.

[2] K absolutní neplatnosti se kloní např. Tintěra, T. In: Petrov, J., Výtisk, M., Beran V. a kol. Občanský zákoník. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, § 437, marg. č. 1.

[3] Z mnoha např. Melzer, F. In: Melzer, F., Tégl, P. a kol. Občanský zákoník III (§ 419 654). Komentář. 1. vydání. Praha: Leges, 2014, § 437 marg. č. 14.

[4] Především Dědič, J. Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník. Právní rozhledy, 2014, č. 15 16, s. 524.

[5] Mezi všemi např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 10. 2018, sp. zn. 20 Cdo 3298/2018.

[6] Dále např. usnesení ze dne 20. 7. 2023, sp. zn. 27 Cdo 3160/2022.

[7] Body 49-52 rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 7. 12. 2022, sp. zn. 27 Cdo 2699/2021.

[8] Viz odstavec 12 bodu 22 daného usnesení.

[9] Viz bod 6 daného usnesení.

© EPRAVO.CZ – Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)
- [Příkaz a příkaz na místě v přestupkovém řízení vedeném orgány inspekce práce](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Autonomní mobilita optikou české legislativy. Kdy se na silnicích dočkáme vozidel bez řidiče?](#)
- [Rodičovská odpovědnost po novele občanského zákoníku: Jak nové principy rovnosti, spolupráce a ochrany dítěte mění praxi soudů a rodin](#)
- [Lhůta a povinnosti při vyrozumění oznamovatele o výsledku posouzení oznámení](#)